
Sammanställd version av Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (RPSFS 2014:8) om verkställighet av beslut om avvisning och utvisning, FAP 638-1

Detta dokument är en sammanställd version. Det betyder att de ändringar som har gjorts har förts in i grundförfattningen. Sammanställningen är gjord i informations-syfte. Det är alltid de tryckta versionerna som gäller vid rättstillämpning. För uppgift om bemyndigande, ikraftträdande- och övergångsbestämmelser, se de tryckta versionerna.

I de fall en bestämmelse är ny, har ändrats eller tagits bort anges det efter bestämmelsen i parentes med PMFS-numret på den senaste ändringsförfattningen.

Revideringshistorik

Grundförfattning:	RPSFS 2014:8
Ändringsförfattning som förts in:	PMFS 2022:9

1 kap. Inledande bestämmelser

Författningsbestämmelser

1 § Bestämmelser om verkställighet av beslut om avvisning och utvisning finns främst i 12 kap. utlänningslagen (2005:716) och 8 kap. utlänningsförordningen (2006:97).

Tillämpningsområde

2 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om polismyndigheternas hantering av ärenden angående verkställighet av beslut om avvisning och utvisning.

3 § Vad som sägs i dessa föreskrifter om verkställighet av ett beslut om avvisning och utvisning gäller i tillämpliga delar även beslut om nekad inresa enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 562/2006 av den 15 mars 2006 om en gemenskapskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna).

Av 1 kap. 9 § utlänningslagen (2005:716) framgår att det som föreskrivs om avvisning och utvisning gäller i tillämpliga delar också för beslut om överföring enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/ 2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (Dublinförordningen).

4 § Vad som i dessa föreskrifter sägs om verkställighet av ett beslut om avvisning och utvisning med flyg gäller i tillämpliga delar även när verkställighet sker med annat transportmedel.

5 § Utöver vad som anges i dessa föreskrifter och allmänna råd ska hänsyn tas till de gemensamma riktlinjer för säkerhetsbestämmelser i samband med gemensamma återsändanden med flyg, som fogats till rådets beslut (2004/573/EG) av den 29 april 2004 om organisation av gemensamma flygningar för återsändande från två eller flera medlemsstaters territorium av tredjelandsmedborgare vilka omfattas av enskilda beslut om återsändande. Hänsyn ska tas till dessa riktlinjer också i fall av enskilda återsändanden.

Allmänt

6 § Verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning ska genomföras på ett humant och värdigt sätt. Utlänningens grundläggande rättigheter ska tillgodoses och särskild hänsyn ska tas till utlänningens ålder, kön och såväl fysiska som psykiska hälsotillstånd samt till andra omständigheter som kan påverka utlänningen.

7 § Polismyndigheten ska se till att beslutsfattare och handläggare av verkställighetsärenden får utbildning på sakområdet.

Polismyndigheten ska ha tillgång till ett tillräckligt antal instruktörer i utlänningsrätt. En instruktör i utlänningsrätt ska med godkänt resultat genomgå eller ha genomgått central funktionsinriktad utbildning för instruktörer beslutad och anordnad av Rikspolisstyrelsen.

Utreseformer

8 § Med *enskild resa* avses en verkställighetsresa som genomförs utan bevakning och utan att flygbolaget underrättas.

Med *obevakad verkställighetsresa (DEPU)* avses en verkställighetsresa som genomförs utan bevakning men där flygbolaget underrättas om deportationen.

Med *bevakad verkställighetsresa (DEPA)* avses en verkställighetsresa som genomförs med bevakning oavsett vilken myndighet som utför bevakningen.

Verkställande polismyndighet

9 § Den polismyndighet som har beslutat om avvísning ska verkställa beslutet.

När en allmän domstol har beslutat om utvisning ska polismyndigheten på den ort där utlänningen stadigvarande vistas verkställa beslutet. Avtjänar utlänningen fängelsestraff ska polismyndigheten på den ort där utlänningen vistas vid frigivandet verkställa beslutet.

När Migrationsverket har lämnat över ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvísning eller utvisning ska den polismyndighet som tar emot ärendet verkställa beslutet.

10 § Ett verkställighetsärende kan lämnas över till annan polismyndighet efter överenskommelse. En sådan överenskommelse ska dokumenteras i ärendet i varje enskilt fall.

Den överlämnande polismyndigheten ska underrätta Migrationsverket om vilken polismyndighet som tagit över ansvaret för ärendet.

Handlägger en polismyndighet ett ärende åt en annan polismyndighet med stöd av en utfärdad fullmakt, ska detta dokumenteras i ärendet i varje enskilt fall.

Allmänna råd

Övergår ett verkställighetsärende gällande en förvarstagen utlänning till en annan polismyndighet och överklagas beslutet om förvar kan ansvaret som verkställande myndighet och ställning som part i förvarsärendet ligga på olika

polismyndigheter. Polismyndigheterna bör i dessa fall överväga representation genom fullmakt.

11 § Polismyndigheten är verkställande myndighet enligt 12 kap. 14 § utlänningslagen (2005:716) även när Kriminalvårdens transporttjänst anlitas för genomförandet av verkställigheten.

2 kap. Nöjdförklaring

1 § När en utlänning vill avge nöjdförklaring enligt 15 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska polismyndigheten förvissa sig om att han eller hon har förstått innebörden och konsekvenserna av en nöjdförklaring. Myndigheten får inte påverka utlänningen att avge en nöjdförklaring.

En nöjdförklaring ska avges skriftligen och undertecknas av mottagaren och ett vittne.

Allmänna råd

Även om utlänningen har avgivit nöjdförklaring hindrar det inte att han eller hon i ett senare skede anför hinder mot verkställighet av beslutet om avvisning eller utvisning.

Vittnets uppgift är att intyga att nöjdförklaringen skett enligt bestämmelserna i utlänningslagen och att den lämnats av fri vilja, att utlänningen är medveten om betydelsen och att den som tar emot nöjdförklaringen har tillgång till domen eller beslutet eller ett bevis om vad avgörandet innehåller.

2 § Av 15 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) följer att nöjdförklaring får avges inför en polismyndighet som inte meddelat det avgörande som nöjdförklaringen gäller. Har nöjdförklaring avgivits inför en polismyndighet för en annan myndighets räkning, ska denna myndighet omedelbart underrättas.

3 § När en utlänning har avgivit en nöjdförklaring över ett beslut om utvisning på grund av brott ska polismyndigheten inhämta åklagarens medgivande att beslutet får verkställas.

3 kap. Offentligt biträde

1 § Polismyndigheten ska i samband med ett förvarstagande upplysa utlänningen om att offentligt biträde kan komma att förordnas enligt 18 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716). Utlänningen ska därvid tillfrågas om han eller hon har önskemål om vem som ska utses som offentligt biträde.

Tidpunkten för det faktiska förvarstagandet ska alltid anges på beslutet om förvar.

Offentligt biträde ska förordnas på formuläret *Förordnande av offentligt biträde* (RPS 274.5.1-3).

Polismyndighetens beslut om att behov av offentligt biträde saknas ska dokumenteras och delges utlänningen.

Allmänna råd

Tidsbegreppet tre dagar i 18 kap. 1 § utlänningslagen likställs med 72 timmar från det att utlänningen faktiskt berövades friheten. Ett förvarstagande bör anses föreligga när utlänningens rörelsefrihet faktiskt har upphört efter att ett beslut om förvar har fattats och således inte från det att utlänningen har placerats i en förvarslokal, kriminalvårdsanstalt, häkte eller arrest.

Vid förordnande av offentligt biträde bör hänsyn tas till kostnadsaspekter såsom geografiska avstånd m.m. Hänsyn bör också tas till om den som föreslås som offentligt biträde tidigare har biträtt utlänningen. Endast den som polismyndigheten bedömer som lämplig för uppdraget bör förordnas som offentligt biträde. Det åligger den som vill bli förordnad som offentligt biträde att visa att han eller hon uppfyller lämplighetskravet.

Behov av offentligt biträde bör anses saknas om verkställigheten är planerad att ske mycket kort efter 72-timmarsfristens utgång. Utöver tidsfristen bör hänsyn också tas till verkställighetens beskaffenhet. Endast i de fall det handlar om enklare verkställigheter där allt talar för att genomförandet kommer att ske som planerat bör det medges undantag från presumtionen att ett offentligt biträde ska beviljas.

2 § Av 5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde framgår att bestämmelserna i 26–29 §§ rättshjälpslagen (1996:1619) om förordnande och byte av rättshjälpsbiträde samt om ersättning till rättshjälpsbiträde ska tillämpas i fråga om offentligt biträde.

4 kap. Handläggning och planering

Allmänt

1 § När ett verkställighetsärende har kommit in eller påbörjats ska polismyndigheten snarast förbereda ärendet och planera genomförandet. Åtgärderna ska dokumenteras.

2 § *Upphävd (PMFS 2022:9)*

Eftersökning och efterlysning

3 § En utlänning som inte kan anträffas för verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning ska eftersökas, om det inte är uppenbart obehövt. Åtgärder för eftersökning ska dokumenteras i ärendet.

Allmänna råd

Eftersökning bör ske genom kontroll av uppgivna adresser, samtal med Migrationsverket, släktingar eller andra personer som kan lämna upplysningar.

Den verkställande polismyndigheten bör efterlysa en utlänning som inte anträffas efter eftersökning.

Vid personefterlysning bör i normalfallet utlänningen inte tas i förvar i sin frånvaro, utan förvarsfrågan bör övervägas vid anträffandet.

4 § Den polismyndighet som i ett verkställighetsärende har efterlyst en utlänning ska omedelbart underrättas om utlänningen anträffas av en annan polismyndighet. Den anträffande myndigheten ska se till att efterlysningen hävs i enlighet med Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om efterlysning (FAP 444-2). Den myndighet som har efterlyst utlänningen är ansvarig för handläggningen av ärendet, om inte myndigheterna enligt 1 kap. 10 § kommer överens om annat.

Verkställighetsutredning

Allmänt

5 § Verkställighetsutredningen ska syfta till att förbereda verkställigheten och kontrollera förhållandena i det enskilda ärendet så att verkställighet kan genomföras på ett humant och effektivt sätt samt att utlänningen tillåts resa in i mottagarlandet.

6 § Utlänningens inställning till avvisnings- eller utvisningsbeslutet, hans eller hennes tillgångar, eventuella personliga åtaganden och övriga synpunkter ska utredas. Om det finns särskilda skäl behöver utlänningen inte höras.

Destinationsland

7 § Av 12 kap. 4 § utlänningslagen (2005:716) framgår att Migrationsverkets, en migrationsdomstols eller Migrationsöverdomstolens beslut ska verkställas till det land eller, om flera länder angetts, något av de länder som anges i beslutet.

Anges flera alternativa länder i beslutet ska polismyndigheten i sitt beslut fastställa till vilket av dessa länder verkställighet ska ske. Härvid ska beaktas utlänningens egen inställning, möjligheterna att utlänningen tas emot i respektive land samt kostnader och andra förhållanden som har betydelse för verkställigheten.

Allmänna råd

Polismyndigheten bör acceptera utlänningens önskemål om att sändas till ett annat land än det som har angetts i beslutet om avvisning eller utvisning endast om det inte medför avsevärt ökade kostnader för staten och om utlänningen genom dokumentation visar att det landet är hans eller hennes hemland samt att det saknas hinder mot ett återvändande. Ett sådant önskemål kan också godtas om utlänningen visar att han eller hon kan tas emot i ett annat land och det är osäkert om utlänningen kommer att tas emot i det land eller de länder som anges i beslutet eller det annars framstår som lämpligare.

Om polismyndigheten utan utlänningens medverkan får kännedom om att han eller hon är medborgare i annat land än det som anges i beslutet kan detta inte tas till intäkt för att utlänningen anses ha visat att mottagande kan ske i det landet. I ett sådant fall bör verkställighetshinder anmälas till Migrationsverket. Det är endast om utlänningen själv anför att mottagande kan ske i ett annat land som bestämmelsen i 12 kap. 4 § tredje stycket utlänningslagen är tillämplig.

Säkerhetsbedömning

8 § Inför varje verkställighet ska polismyndigheten göra en säkerhetsbedömning. Säkerhetsbedömningen ska syfta till att avgöra vilken utreseform som ska väljas för verkställigheten. Säkerhetsbedömningen ska dokumenteras.

Allmänna råd

Redan i planeringsskedet bör en noggrann bedömning göras avseende säkerhetsförhållandena vid hämtning av en person.

9 § Vid tveksamhet i säkerhetsbedömningen ska polismyndigheten rådgöra med företrädare för transportören i god tid innan verkställighet ska ske. Om säkerhetsbedömningen leder till att verkställighet inte kan företas med reguljärflyg, ska möjligheten att använda inhyrt flygplan övervägas.

10 § Vid säkerhetsbedömningen ska polismyndigheten beakta att ju fler personer som avvisas eller utvisas med samma flygplan, desto starkare talar skälen för att bevakningspersonal följer med. Polismyndigheten ska ta ställning till om det finns andra än säkerhetsmässiga faktorer som kan påkalla att verkställigheten ska ske med bevakning.

Allmänna råd

Verkställighet utan bevakning med reguljärflyg bör inte avse mer än en person med samma flygplan. Undantag kan dock göras t.ex. i fråga om personer som tillhör samma familj, dock endast under förutsättning att det står klart att verkställigheten inte är förenad med någon risk för säkerheten eller ordningen ombord. Detta gäller också när utlänningsen har dömts till utvisning av allmän domstol.

Andra än säkerhetsmässiga faktorer kan t.ex. vara att utlänningsen är minderårig, äldre eller funktionshindrad och reser ensam. Behovet av bevakning bör bedömas från fall till fall.

Det är flygbolaget eller befälhavaren på ett flygplan som bestämmer vilka personer som får följa med planet.

En överföring enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 (Dublinförordningen) innebär inte att utresa måste ske med bevakning. För att en kontrollerad utresa enligt förordningens kriterier ska anses ha skett är det tillräckligt med en obebakad resa (DEPU).

11 § En verkställighet ska alltid ske med bevakning om utlänningsen

- har dömts för våldsbrott, som inte är ringa, eller annan farlig verksamhet,
- har avtjänat minst tre års fängelsestraff och undantag inte anses påkallat,
- är efterlyst av polisen i destinationslandet,

- visar tydliga tecken på ovilja att medverka till verkställigheten,
- bedöms komma att utgöra en säkerhetsrisk under verkställighetens genomförande,
- kan antas komma att störa ordningen ombord på transportmedlet eller andra passagerare,
- på grund av sitt uppträdande behöver bevakning vid transit eller transfer,
- lider av mental ohälsa eller missbrukar droger och till följd av detta kan anses som farlig för sig själv eller annan, eller
- lider av allvarlig smittsam sjukdom och fara bedöms föreligga att han eller hon kan komma att försöka sprida smittan.

12 § Om särskilda bevakningsåtgärder bedöms erforderliga vid verkställighet från svensk flygplats, ska den polismyndighet där flygplatsen är belägen underrättas i så god tid att nödvändiga åtgärder hinner vidtas innan avresan ska ske.

Anskaffande av handlingar

Allmänna råd

Vilka handlingar som erfordras för att verkställigheten ska kunna genomföras bör avgöras från fall till fall, grundade på bl.a. erfarenheter av verkställigheter till destinationslandet. Även om resehandlingar saknas kan polismyndigheten i vissa fall genomföra verkställigheten. En sådan verkställighet bör föregås av noggranna förberedelser och avväganden. Polismyndigheten bör i förväg kontakta svenska ambassaden liksom berörda myndigheter i destinationslandet när detta är lämpligt.

Om ambassaden kräver att utlänningen själv kommer dit för att få resehandlingar utfärdade får denne föras till ambassaden mot sin vilja endast om han eller hon är förvarstagen.

Om utlänningen saknar pass eller annan resehandling kan polismyndigheten utfärda EU:s enhetligt utformade resedokument (RPS 639.8), om ett sådant godtas för inresa av destinationslandets myndigheter. Dokumentet gäller inte som identitetshandling utan är endast en resehandling giltig för en resa.

13 § Polismyndigheten ska i de fall särskild överenskommelse finns, vända sig till Rikspolisstyrelsen (Rikskriminalpolisen) för anskaffande av resehandlingar.

14 § Av 7 kap. 20 § utlänningsförordningen (2006:97) framgår vilka uppgifter polismyndigheten får lämna till en främmande stat för att denna ska kunna utfärda resehandlingar. Polismyndighetens bedömning av om en uppgift kan lämnas ut ska dokumenteras.

Tidpunkt för avresa, transportmedel och resväg

15 § Polismyndigheten ska i möjligaste mån planera en verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning tillsammans med den berörde utlänningen vad avser tidpunkt för avresa, transportmedel och resväg.

Polismyndigheten ska särskilt ta hänsyn till barns behov vid planeringen av verkställigheten.

Av 20 § polislagen (1984:387) följer att husrannsakan mellan kl. 21.00 och 06.00 för att söka en person inför en verkställighet endast får ske om det finns särskilda skäl.

Allmänna råd

Faktorer såsom tidpunkt på dygnet för avresa och ankomst, kostnader, res-tid, möjligheter till transitering på olika orter, väntetider i transit och utlännings egna önskemål, bör vägas in i planeringen.

Hänsyn bör också tas till öppettider vid flygplatsen på destinationsorten och till önskemål från myndigheter i destinationslandet och transitlandet.

Verkställighet kan ske med inhyrt flygplan om reguljära flygförbindelser saknas, är bristfälliga eller om säkerhetsbedömningen leder till att inhyrt flygplan bör användas.

16 § Verkställighetsresa med flyg ska om möjligt ske med direktflyg till destinationsorten. Om detta inte är möjligt ska polismyndigheten sträva efter att uppehåll vid mellanlandning inte blir längre än nödvändigt. Byte av flygplats ska i möjligaste mån undvikas. Detta gäller inte vid verkställighetsresor som genomförs som gemensamma flygningar.

Kostnaden för olika resvägar ska beaktas vid planeringen.

17 § Polismyndigheten ska informera sig om en verkställighet kan genomföras i en gemensam flygning i Europeiska gränsbyråns (Frontex) regi.

Allmänna råd

Verkställighetsresor som samordnas av Frontex bör, om det inte är olämpligt, väljas i första hand.

Transitering

18 § Om bevakning av lokal polis fordras vid transitering på ett annat lands territorium ska detta begäras och vara bekräftat före resans början. Finns etablerade rutiner eller överenskommelser med transitlandet om hur transitering ska ske, ska i stället dessa rutiner tillämpas.

Tolk och medicinsk personal

19 § Polismyndigheten ska överväga om behov föreligger av att tolk, medicinsk eller annan personal medverkar vid verkställighetsresan. Övervägandena ska dokumenteras i ärendet.

Betalningsskyldighet

20 § Under verkställighetsutredningen ska utlänningen informeras om sin skyldighet enligt 19 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) att betala återresan och tillfrågas om han eller hon har en biljett eller egna medel att bekosta resan. Polismyndigheten får inte avtvinga utlänningen medel för hans eller hennes resa.

Utlänningens egendom

21 § Inför en verkställighet av ett beslut om avvísning eller utvisning ska utlänningen beredas tillfälle att ta hand om sina tillhörigheter.

Allmänna råd

En utlänning som är frihetsberövad bör beredas tillfälle att packa sina tillhörigheter inför avresan. Om detta av säkerhetsskäl inte är möjligt bör polismyndigheten se till att han eller hon får med sig sitt bagage vid verkställigheten.

Utlänningen bör beredas rimlig tid att sälja eller på annat sätt avyttra egendom eller husdjur som inte kan medföras.

Utlänningen får kostnadsfritt medföra högst den mängd bagage som får tas med på transportmedlet. Vid flygtransport gäller flygbolagets bagagebestämmelser. Utlänningen bör själv betala för övervikt.

5 kap. Familjemedlemmar, barn m.fl.

1 § Enligt 1 kap. 10 § utlänningslagen (2005:716) ska i fall som rör ett barn särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver.

Polismyndigheten ska sträva efter att verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning samtidigt beträffande medlemmar i samma familj som omfattas av beslutet. Om beslutet verkställs utan någon vårdnadshavare ska ett barn behandlas som ensamkommande barn enligt 5 kap. 2 § vad gäller mottagande i destinationslandet.

Allmänna råd

Om en eller flera familjemedlemmar håller sig undan verkställighet bör polismyndigheten informera övriga familjemedlemmar om att verkställighet av beslutet beträffande dem kan komma att ske utan den eller de personer som håller sig undan.

Ett beslut om avvisning eller utvisning beträffande ett barn som har en eller båda sina vårdnadshavare i Sverige bör endast verkställas om det kan ske tillsammans med minst en av vårdnadshavarna. Bara om det föreligger särskilda skäl bör avsteg från denna huvudregel ske. Ett sådant skäl kan vara att vårdnadshavarna håller sig undan i syfte att försvåra verkställigheten och att barnets mottagande i destinationslandet är ordnat. Polismyndigheten bör i ett sådant fall säkerställa att verkställighet av barnet kan ske genom att underrätta Migrationsverket enligt 12 kap. 17 § utlänningslagen (2005:716).

Om ett barn har lämnats ensam i Sverige genom att föräldrarna håller sig undan verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning bör polismyndigheten uppmärksamma överförmyndaren.

2 § Av 12 kap. 3 a § utlänningslagen (2005:716) följer att ett beslut om avvisning eller utvisning av ett ensamkommande barn inte får verkställas om inte den verkställande myndigheten har försäkrat sig om att barnet kommer att tas emot av en familjemedlem, en utsedd förmyndare eller en mottagningsenhet väl lämpad för att ta hand om barn.

Allmänna råd

Polismyndigheten bör kontrollera förekomsten av mottagningsenheter lämpade för barn med Migrationsverket.

En underårig bör inte eftersökas eller hämtas i eller i anslutning till en skola där han eller hon är elev.

Vid hämtning av och samtal med en underårig inför en verkställighet bör befattningshavaren vid polismyndigheten vara civilklädd.

3 § Vid verkställighet som kan påverka utlänningens hälsa ska polismyndigheten rådgöra med sjukvårdspersonal innan en verkställighetsresa påbörjas.

Allmänna råd

Ett beslut om avvisning eller utvisning beträffande en utlänning som är inlagd på sjukhus bör inte verkställas förrän den läkare som är ansvarig för vården bedömt att det kan ske. Hämtning på sjukhus bör ske endast i undantagsfall och först efter kontakt med sjukhuset.

6 kap. Hinder mot verkställighet

1 § Av 12 kap. 8 a § utlänningslagen (2005:716) följer att om en polismyndighet har beslutat om avvisning eller nekad inresa och utlänningen därefter söker asyl får polismyndigheten inte verkställa beslutet.

Polismyndigheten ska vara lyhörd för vad som kan uppfattas som en ansökan om asyl.

Allmänna råd

I ett fall som sägs i 1 § bör myndigheten upphäva sitt beslut enligt 27 § förvaltningslagen (1986:223) och underrätta Migrationsverket på formulär *Underrättelse/överlämnande av utlänningsärende* (RPS 639.1).

Migrationsverket kan också underrättas per telefon, varvid en asylansökan anses upprättad. Migrationsverket är därmed handläggande myndighet och eventuella handlingar i ärendet bör översändas till Migrationsverket.

2 § Om det föreligger ett utvisningsbeslut av allmän domstol ska polismyndigheten uppmärksamma Migrationsverket på beslutet för det fall utlänningen ansöker om asyl.

Allmänna råd

Handlägger polismyndigheten en allmän domstols beslut om utvisning är polismyndigheten handläggande myndighet enligt 10 kap.13 § utlänningslagen

(2005:716) och beslutar i frågor om tvångsmedelsanvändning. Om Migrationsverket därefter avslår en asylansökan och fattar ett beslut om utvisning finns två avlägsnandebeslut. I dessa fall ansvarar polismyndigheten för såväl verkställigheten som beslut i fråga om tvångsmedel. Verkställighet ska i dessa fall enligt 8 kap. 20 § jämfört med 12 kap. 4 § utlänningslagen ske till det land eller något av de länder som anges i Migrationsverkets beslut om utvisning.

3 § Av 12 kap. 19 § tredje stycket utlänningslagen (2005:716) följer att om en utlänning, efter att ett beslut om avvisning eller utvisning vunnit laga kraft, återopar sådana nya omständigheter som avses i första stycket samma paragraf får beslutet inte verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om ny prövning ska ske eller, om ny prövning beviljas, innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har vunnit laga kraft.

Allmänna råd

Förberedelser av verkställigheten bör fortsätta även när polismyndigheten känner till att utlänningen tänker återopa eller har återopat verkställighets hinder. Verkställigheten bör avbrytas först när Migrationsverket eller en migrationsdomstol beslutar om inhibition eller när verkställighet inte får ske enligt 12 kap. 19 § utlänningslagen (2005:716).

Om utlänningen har återopat hinder mot en verkställighet som är nära förestående, bör polismyndigheten informera Migrationsverket om den planerade tidpunkten för verkställighet.

7 kap. Kontroll inför verkställighetsresa

1 § Innan verkställighet sker av ett beslut om avvisning eller utvisning ska polismyndigheten kontrollera

- om utlänningen är föremål för en brottsutredning eller om åtal har väckts mot honom eller henne,
- om utlänningen är eftersökt i EPU-registret eller Schengens informationssystem (SIS),
- om förbud mot verkställighet har inträtt, och

– om frågan om transportörens kostnadsansvar för återresan har väckts.

2 § Innan verkställighet av utvisning enligt 8 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska polismyndigheten kontrollera om en asylansökan är under prövning hos Migrationsverket.

8 kap. Transportörens ansvar

Kostnad för återresa

1 § Om polismyndigheten i samband med ett beslut om avvisning vid yttre gräns har beslutat att transportören är skyldig att stå för kostnaden för utlänningens återresa enligt 19 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716), ska polismyndigheten först ge transportören möjlighet att ställa ut en biljett. Detta gäller endast om utlänningen ska resa utan bevakning.

Om transportören nekar att ställa ut en biljett eller föreligger det svårigheter att komma i kontakt med denne, ska polismyndigheten beställa en verkställighetsresa.

Den polismyndighet som ska verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning ska informera den polismyndighet som väckt frågan om transportörens kostnadsansvar i de fall då ett beslut har fattats om att kostnadsansvaret inte ska utkrävas. Även transportören ska informeras om ett sådant beslut.

Särskild avgift

2 § Om polismyndigheten har beslutat att transportören enligt 19 kap. 5 § utlänningslagen (2005:716) ska betala en särskild avgift i samband med att myndigheten har fattat ett beslut om avvisning ska myndigheten ta emot avgiften. Avgiften ska enligt 19 kap. 7 § utlänningslagen tillställas Migrationsverket.

Polismyndigheten ska bevaka att transportören erlägger avgift som tas ut enligt 19 kap. 5 § och 5 a § utlänningslagen (2005:716) inom rimlig tid efter det att beslutet om särskild avgift har vunnit laga kraft.

Kostnad för uppehälle

3 § Innan polismyndigheten fattar beslut om ersättningsskyldighet enligt 19 kap. 2 § första stycket 3 utlänningslagen (2005:716) ska myndigheten rådgöra med Migrationsverket om vilka kostnader transportören har åsamkat verket genom dröjsmålet. Beloppet ska tas emot av polismyndigheten och tillställas Migrationsverket.

9 kap. Genomförande av verkställighet

Beställning av verkställighetsresa

1 § En verkställighetsresa ska inte beställas innan polismyndigheten har bedömt att det, utifrån vad som är känt i ärendet och om destinationslandet, med viss säkerhet kan förutses att utlännningen kommer att tas emot i det landet.

2 § Polismyndigheten ska, i ett ärende där utlännningen har förklarat sig villig att resa ut ur landet på egen hand (enskild resa) men inte själv kan ordna sin resa, noggrant bedöma trovärdigheten avseende viljan att resa ut ur landet innan en verkställighetsresa beställs.

Allmänna råd

Utlännningen bör inneha giltig resehandling, erforderlig transitvisering samt vara försedd med utresebevis.

3 § Upphävd. (PMFS 2022:9)

4 § Upphävd. (PMFS 2022:9)

Bevakningspersonal

5 § Upphävd. (PMFS 2022:9)

6 § Upphävd. (PMFS 2022:9)

7 § När flera tjänstemän vid polismyndigheten utför bevakning gemensamt ska ansvarsförhållandet dem emellan vara tydligt och dokumenterat.

8 § Vid verkställighet med bevakning ska minst en av personerna som ingår i bevakningspersonalen vara av samma kön som utlännningen, om detta inte med hänsyn till resans längd och övriga omständigheter framstår som uppenbart obehövt.

9 § Vid verkställighet till ett utomnordiskt land ska bevakningspersonalen behärska engelska eller ett språk som förstås av befälhavaren på flygplanet och myndighetspersoner i destinationslandet.

10 § Bevakningspersonal ska bära civila kläder och får inte medföra skjutvapen.

Ansvarsfördelningen mellan polismyndigheten och Kriminalvårdens transporttjänst

11 § Upphävd. (PMFS 2022:9)

Makulering och stämpling i pass

12 § Av 8 kap. 2 § utlänningsförordningen (2006:97) framgår att polismyndigheten i samband med verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning ska makulera bevis om visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Om ett beslut om avvisning enligt 8 kap. 2 § 5 utlänningslagen (2005:716) har fattats utan att viseringen har återkallats, ska beviset om visering inte makuleras.

13 § Hur polismyndigheten ska förfara när en visering återkallas eller upphävs enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 810/2009 av den 13 juli 2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex) i samband med nekad inresa framgår av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 562/2006 (kodex om Schengengränserna), bilaga V, del A, 1 c.

14 § När polismyndigheten har beslutat om avvisning ska utlänningens pass förses med en inresestämpel som överkorsas med ett outplånligt svart bläck.

Vid beslut om nekad inresa ska utlänningens pass förses med en inresestämpel som överkorsas i enlighet med beskrivningen i del II, avsnitt 6.4, i Kommissionens rekommendation 06/11/2006 om inrättande av en gemensam "Praktisk handbok för gränsbevakningspersonal" (Schengenhandbok) som medlemsstaternas behöriga myndigheter ska använda när de utför personkontroller vid gränserna. I enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 562/2006 (kodex om Schengengränserna) bilaga V, del A, 1 b ska den eller de bokstäver som anger skälet eller skälen till nekandet införas.

Underrättelse till andra polismyndigheter

15 § Vid inrikes obehövad verkställighetsresa med flygplan ska dels polismyndigheten på den ort till vilken resan sker, dels polismyndigheten på den ort där mellanlandning sker underrättas skriftligen eller undantagsvis per telefon minst 24 timmar före avresan. Därvid ska upplysningar lämnas om

– utlänningens fullständiga namn,

- anledningen till verkställigheten,
- utlänningens signalement,
- flygbolag och flightnummer,
- tidpunkt för flygplanets ankomst och, i förekommande fall,
- avgång från ort eller orter som kommer i fråga.

Skyddsvisitation

16 § Av 19 § polislagen (1984:387) följer att en polisman får skyddsvisitera en förvarstagen utlänning innan avresa sker från förvarlokalen.

Allmänna råd

En förvarstagen utlänning bör alltid skyddsvisiteras innan avresa sker från förvarlokalen eller någon annan lokal.

Transport till platsen för avresan

17 § *Upphävd. (PMFS 2022:9)*

Incheckning

18 § Vid bevakad verkställighetsresa ska bevakningspersonalen vid ankomsten till flygplatsen kontakta flygbolaget för biträde med incheckning och övriga praktiska arrangemang.

Säkerhetskontroll

19 § Enligt lagen (2004:1100) om luftfartsskydd ska utlänningen och dennes handbagage samt incheckat bagage säkerhetskontrolleras. Kontrollen ska ske vid den flygplats varifrån resan påbörjas.

20 § Polismyndigheten ska underrätta säkerhetskontrollen på berörd flygplats om att resan avser verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning. Detta gäller dock inte vid enskild resa.

Biträde av utländsk myndighet på svenskt territorium

21 § Polismyndigheten är verkställande myndighet även när den biträds av en utländsk myndighet.

22 § Säkerhetskontroll som innefattar kroppsvisitation och andra åtgärder som kräver lagstöd ska på svenskt territorium alltid utföras av behörig svensk tjänsteman.

Allmänna råd

En utländsk polis eller annan tjänsteman som företräder en utländsk myndighet kan i verkställighetssammanhang ha anledning att biträda svenska myndigheter på svenskt territorium, t.ex. i ärenden enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Detta kan förekomma i fall där en annan stat lämnar bistånd genom att tillhandahålla transport.

Underrättelser till flygplanets befälhavare

23 § Polismyndigheten ska på formuläret "Notification of deportee" (RPS 639.5) lämna uppgifter om utlänningsresan till flygplanets befälhavare eller dennes ställföreträdare och förvissa sig om att befälhavaren får del av uppgifterna. Sådan underrättelse till flygbolaget ska dock inte ske vid enskild resa.

24 § Vid en obehövad verkställighetsresa ska utlänningsresans pass, flygbiljett och befälhavarens exemplar av "Notification of deportee" placeras i formulär "Document envelope" (RPS 613.7) lämnas över till flygplanets befälhavare. Utläningen ska underrättas om detta. Några andra handlingar än dessa får inte läggas i "Document envelope".

På formuläret ska grunden för verkställigheten anges samt de uppgifter som kan antas ha betydelse för den säkerhetsbedömning som flygplanets befälhavare ska göra.

Utresebevis vid enskild resa

25 § Om verkställigheten ska ske genom att utläningen tillåts lämna Sverige på egen hand (enskild resa) ska han eller hon tilldelas formulär *Utresebevis* (RPS 638.6). Polismyndigheten ska informera utläningen om att utresebeviset ska lämnas till passkontrollen på utreseorten.

Polismyndigheten på utreseorten ska utan dröjsmål sända utresebeviset till den polismyndighet som är verkställande myndighet.

Polismyndigheten på utreseorten ska utan dröjsmål underrätta Migrationsverket när utlänningen har lämnat utresebeviset oavsett om en polismyndighet eller Migrationsverket är verkställande myndighet.

Allmänna råd

Polismyndigheten bör upplysa utlänningen om vikten av att utresebeviset lämnas vid utresa från Sverige.

Ombordstigning vid obehövad verkställighetsresa

26 § Vid en obehövad verkställighetsresa ska polismyndigheten säkerställa att utlänningen går ombord på flygplanet och att planet avgår med utlänningen ombord.

Allmänna råd

Om endast personal från Kriminalvårdens transporttjänst medverkat vid den obehövade verkställighetsresan kan polismyndigheten säkerställa att utlänningen avrest genom att infordra uppgift från Kriminalvårdens transporttjänst.

Behövad verkställighetsresa

27 § Med beaktande av utlänningens hälsotillstånd ska han eller hon i samråd med flygpersonalen placeras i flygplanet så att bästa tänkbara säkerhetsförhållanden uppnås. Bevakningspersonalen ska placeras så att den kan hålla ständig uppsikt över utlänningen.

28 § Bevakningspersonalen ska se till att utlänningen inte utsätts för onödig uppmärksamhet under verkställighetsresan.

29 § Om läkare har bestämt att läkemedel ska användas eller att särskild behandling ska ske under verkställigheten, ska bevakningspersonalen se till att anvisningarna från läkaren finns tillgängliga och efterlevs.

30 § Bevakningspersonalen får inte ge utlänningen receptbelagd medicin annat än på läkares ordination.

31 § Om utlänningen blir sjuk under verkställigheten ska bevakningspersonalen se till att han eller hon får sådan nödvändig vård som är möjlig.

32 § Fängsel ska medföras under flygtransporten. Om behov bedöms finnas av att använda fängsel ska det anmälas till flygbolaget eller, om detta inte är möjligt, direkt till flygplanets befälhavare.

Vid återkomsten till Sverige ska användning av fängsel dokumenteras enligt bestämmelserna i 28 § polislagen (1984:387) och Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation enligt 27 och 28 §§ polislagen (FAP 100-2).

Allmänna råd

Polismyndigheten bör observera att det i vissa länder är straffbart att inneha handfängsel i metall.

33 § Bevakningspersonal ska förvissa sig om att utlänningen tillåts resa in i destinationslandet och tas emot där. Polismyndighetens ansvar för verkställigheten upphör först när utlänningen har tagits emot i destinationslandet.

Befogenheter på flygplan

34 § Av 5 kap. 5 § första stycket luftfartslagen (2010:500) framgår att befälhavaren på ett flygplan ansvarar för alla frågor som rör säkerheten ombord.

35 § Om det under flygresan uppkommer en situation där säkerheten ombord kräver att tvång behöver tillgripas mot utlänningen får, under de förutsättningar som anges i 5 kap. 5 § fjärde stycket luftfartslagen (2010:500), det våld tillgripas som med hänsyn till omständigheterna är försvarligt och i den form och utsträckning som behövs för att säkerheten ska kunna upprätthållas.

Allmänna råd

En befattningshavare vid en polismyndighet har i egenskap av passagerare under verkställighetsresan möjlighet att betvinga den utlänning som verkställigheten avser, t.ex. genom fängselbeläggning. Detta kan, beroende på hur situationen ter sig, ske på direkt uppmaning av befälhavaren eller på eget initiativ vid omedelbar fara.

Befogenheter på utländskt territorium

36 § Vid behov ska bevakningspersonal vid verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning söka bistånd hos myndigheter, vars territorium den befinner sig på.

Allmänna råd

Ett omedelbart ingripande bör göras i avvaktan på att bistånd ge.

10 kap. Avbrytande av en verkställighetsresa m.m.

1 § Verkställigheten ska avbrytas om det under verkställighetsresan framkommer information som innebär att utlänningen inte kommer att tas emot i destinationslandet. Verkställigheten behöver dock inte avbrytas om polismyndigheten beslutar om ett nytt destinationsland dit utlänningen kan transporteras utan att först återvända till Sverige.

Medföljande befattningshavare från polismyndigheten eller, om sådan ej finns, bevakningspersonalen ska kontakta polismyndigheten för beslut om att ändra destinationsland eller avbryta verkställigheten. Om det inte finns tid att avvakta polismyndighetens beslut ska befattningshavaren besluta i frågan. I motsvarande situation kan bevakningspersonalen avbryta verkställigheten.

Polismyndigheten ska, i de fall Kriminalvårdens transporttjänst anlitas, kontakta transporttjänsten innan beslut fattas om ändrat destinationsland.

Allmänna råd

Verkställigheten kan ändras till ett nytt destinationsland under förutsättning att det landet anges i beslutet om avvísning eller utvisning eller att utlänningen visar att han eller hon blir mottagen där t.ex. genom att visa hemlandspass.

2 § En verkställighet ska avbrytas om det finns skäl att anta att verkställigheten allvarligt kan äventyra utlänningens hälsa.

3 § Om utlänningen under ett verkställighetsförfarande behandlas på ett sätt av utländska myndigheter som uppenbarligen strider mot vad som enligt svensk rättsuppfattning uppfattas som acceptabelt, ska den befattningshavare från polismyndigheten som ansvarar för verkställigheten eller, om sådan ej finns på plats, bevakningspersonalen snarast överväga om verkställigheten ska avbrytas.

4 § Om utlänningen inte tas emot i destinationslandet eller om verkställighetsresan av annan anledning avbryts ska han eller hon föras tillbaka till Sverige, om inte särskilda skäl talar mot det.

Allmänna råd

Ett beslut om förvar upphör att gälla i samband med att utresa sker.

Ett särskilt skäl att inte återföra utlänningen kan vara att det i beslutet om avvisning eller utvisning har angivits flera länder dit verkställighet kan ske. I ett sådant fall bör polismyndigheten överväga om verkställigheten kan ske direkt till ett annat land än det ursprungliga destinationslandet.

Om utlänningen inte tas emot i destinationslandet eller verkställigheten avbryts av annan anledning anses verkställighet inte ha ägt rum. Eftersom ett förvarsbeslut upphör i och med utresa från Sverige bör polismyndigheten vid återkomsten till Sverige på nytt ta ställning i tvångsmedelsfrågan med beaktande av den tid utlänningen redan hållits i förvar. Möjligheten att kunna verkställa beslutet om avvisning eller utvisning vid ett senare tillfälle bör därvid särskilt beaktas.

11 kap. Slutredovisning

1 § Efter att ett beslut om avvisning eller utvisning har verkställts ska ärendet avslutas. Beslut om personefterlysningar ska återkallas.

2 § Polismyndigheten ska efter en verkställighetsresa, där befattningshavare vid polismyndigheten har deltagit, upprätta en verkställighetsrapport. Rapporten ska innehålla uppgifter om utlänningens hälsotillstånd och uppträdande under verkställigheten, myndighetskontakter vid transitering, användning av våld, fängselanvändning, myndighetskontakter och iakttagelser vid ankomsten till destinationslandet samt övriga omständigheter som kan vara av intresse för framtida verkställigheter.

Verkställighetsrapporten ska bifogas polismyndighetens underrättelse om att verkställighet har skett, som enligt 7 kap. 3 § utlänningsförordningen (2006:97) ska tillställas Migrationsverket. En kopia av verkställighetsrapporten ska även tillställas Rikspolisstyrelsen och Kriminalvårdens transporttjänst. En verkställighetsrapport som har upprättats av Kriminalvårdens transporttjänst och skickats till polismyndigheten ska tillställas Migrationsverket.

Allmänna råd

Får befattningshavare från polismyndigheten information eller görs erfarenheter som är av intresse för framtida verkställigheter till ett särskilt land bör

polismyndigheten upprätta en verkställighetsrapport, även om bevakare från Kriminalvårdens transporttjänst har medverkat vid verkställighetens genomförande.

3 § När ett beslut om avvisning eller utvisning har preskriberats enligt 12 kap. 22 § utlänningslagen (2005:716) eller när beslutet om avvisning eller utvisning har upphävts ska verkställighetsärendet avslutas. Polismyndighetens beslut om personefterlysningar ska återkallas. Därefter ska ärendet sändas till Migrationsverket och polismyndigheten ska därvid redovisa vilka åtgärder som vidtagits i ärendet.

4 § För beslut om avvisning enligt 8 kap. 19 § utlänningslagen (2005:716) (avvisning med omedelbar verkställighet) inträder ingen preskription om inte utlänningen har delgivits beslutet. Polismyndigheten ska avsluta och redovisa ett sådant ärende till Migrationsverket i de fall utlänningen inte har delgivits beslutet inom en fyraårsperiod från det Migrationsverket fattade avvisningsbeslutet. Polismyndigheten ska därvid lämna uppgifter om de åtgärder som vidtagits i ärendet.

Förnyad verkställighet

5 § Har polismyndigheten genomfört en verkställighet i ett ärende som lämnats över från Migrationsverket och återkommer därefter utlänningen till Sverige är Migrationsverket verkställande myndighet vid en förnyad verkställighet.

Lokala föreskrifter

Allmänna råd

Polismyndigheten bör i lokala föreskrifter reglera delegationsordning, arbetsrutiner och i övrigt ange de ytterligare bestämmelser som behövs för tillämpningen av dessa föreskrifter.

Övrigt

6 § Rikspolisstyrelsen får, om särskilda skäl föreligger, medge undantag från dessa föreskrifter.